

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2400 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE OBLAČIL LABOD NOVO MESTO

V novih prostorih je imel sejo delavski svet delovne organizacije Labod.

dobri učinki v prvem polletju

Že v letu 1978, ko je bila sprejeta nova organizacija temeljnih organizacij združena dela (izvedena je bila delitev dela med skupnimi službami in novo ustanovljenem TOZD Commerce in osamosvojitve obrata Idrija v samostojen TOZD), smo ocenili, da bodo te nove oblike organiziranosti in delitve dela dale svoje samoupravne in ekonomske učinke v daljšem — večletnem obdobju.

Tako je I. polletje 1979 le eden od bodočih korakov gospodarjenja in primerjalnih ocen.

Ni potrebno, da ob tej priliki navajamo samoupravno učinkovitost v posameznih TOZD in na ravni DO, še zlasti ne, če sprejemamo dejstvo, da brez dobre samoupravne aktivnosti ne more biti dolgoročne ekonomske uspešnosti. Zato naj o tem govore sledeči pokazatelji:

1. Zaposlenost:

Plan za I. polletje 1979 predvideva zaposlitev 1380 delavcev na normiranih delovnih mestih in 569 režijskih delavcev (v TOZD in DSSS), ali skupaj 1949 delavcev. Povprečje zaposlenih je bilo 1868 delavcev ali 95,84 odstotkov. Zaposlenih na osnovi opravljenih ur je bilo 1716 delavcev. Edino TOZD Delta je imela zaposlene po planu, vsi ostali manj, s tem, da je občutno izpod plana TOZD Ločna za 20 delavcev in TOZD Libna za 10 delavcev.

2. Doseganje Plana proizvodnih minut in storilnost:

Povprečno je bila dosežena norma 109,2 %, ali 3,9 % več kot v letu 1978. Najnižja

105,6 % v TOZD Libna in 111,7 % v TOZD Temenici najvišja.

To je omogočilo, da je bil dosežen plan proizvodnih minut (brez kooperanta) 98,1 %, kar je do sedaj najvišje doseganje plana, saj pomeni zaradi manj zaposlenih dejansko preseganja za 2,2 %.

Proizvodna produktivnost je bila povečana za 3,9 %, podjetniška pa za 2,7 % (nevskladje režije predvsem v proizvodnih TOZD). Na doseganje plana je vplivala tudi nekoliko umirjena odsotnost iz dela zaradi boleznih in porodniške. V planirano odsotnost 12 % se niso vključevale TOZD Ločna — 17,9 % in TOZD Libna — 14,8 %, ter TOZD Temenica 14,2 %. Povprečno za DO je odsotnost znašala 12,88 % ali 7 % več od plana.

Podaljšan delovni čas je v TOZD Commerce 3,19 %, v DSSS 3,03 %, kar je opravičeno zaradi nezasedenih delovnih mest in sezonskih nalog.

3. Količinski plan proizvodnje in zaloge:

Ob enaki količini proizvodov v programu perilo šport kot v letu 1978 je bilo porabljeno manj m2 tkanine, kar rezultira predvsem zaradi večje udeležbe ženskih bluz v strukturi proizvodov. Nasprotno je bilo v programu vrhnjih oblačil ob skoraj enakem številu proizvodov za 10 % več predelanih m2 tkanin.

Zaloga gotovih izdelkov PŠ so nižje od 45.716 kom ali za 15 %, pri VO pa 7.868 kom ali za 19 % v primerjavi s stanjem 30. 6. 1978. Tako ugodno razmerje pa ne bo po vrednostnem obračunu zaradi višjih cen surovin. Le — to se kljub količinskemu znižanju na indeksu 101 v primerjavi s 30. 6. 1978.

Zaloga nedovršene proizvodnje je za 10 % nižja. Zaloga surovin in materiala pa je v močnem porastu.

Ne glede na povišanje cen tkanin in na pripravo Blaga za izvoz je porast prevelik.

4. Razmerje prodaje domači trg — izvoz:

Plan določa, da bomo 38 % kapacitet v PŠ in 25 % v VC programu ali 33 % v DO namenili za izvoz.

Zaradi težav predvsem pri dobavnih rokih in kvaliteti ter ceni domačih tkanin, tega razmerja nismo dosegli.

Povečan plan in obveza izvoza za leto 1979 znaša 84.000.000 deviznih din ali 4.590.163 dolarjev deviznega priliva. V prvem polletju 1979 smo dosegli izvoz komaj 1.555.869 dolarjev ali 33,8 % odnosno 80,10 % v odnosu na I. polletje 1978. Tako stanje bo vplivalo, da bomo morali v II.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Poletje je mimo in kolektivni dopusti v naši delovni organizaciji so za nami. Pred nami je nova številka našega glasila. Kljub vročemu polletju je bilo dogodkov, s katerimi vas želimo seznaniti, veliko. Za začetek naj omenimo le največja dva — sečanje s kvizom na Sromljah in nova pridobitev v Delti.

dobri učinki...

(Nadaljevanje s 1. str.)

polletju znatno več kapacitet nameniti za izvoz, katerega bomo v primerjavi z letom 1978 preseglj vsaj za 10 %.

5. Celotni prihodek in usmeritev:

Celotni prihodek je bil obračunan in vplačan po TOZD v skladu s Samoupravnim sporazumom in planom. Osnova za obračun so bila planska določila s tem, da je v razdelitvi čistega dohodka upoštevan samo izplačan OD v prvem polletju 1979.

Skupen prihodek:	1./1978	1./1979	000 din
Proizvodne minute	74.131.538	74.512.832	100,5
Skupen prihodek	270.036	334.666	123,9
Porabljena sredstva	145.117	178.405	122,9
Dohodek	124.919	156.261	125,0
Obveznosti iz dohodka	23.950	29.038	121,2
Čisti dohodek	100.969	127.223	126,0
Del za OD	74.137	81.348	109,7
Ostanek čistega dohodka	26.832	45.875	170,9
Število zaposlenih (ure)	1.767	1.716	97,1

Povprečni OD netto na delavca			
V DO	4.545	5.329	122,56
V TOZD Ločna	3.890	4.867	125,1
V TOZD Libna	3.871	4.620	121,2
V TOZD Delta	4.039	5.174	128,0
V TOZD TIP-TOP	4.611	5.189	112,5
V TOZD Temenica	4.398	5.239	119,1
V TOZD Zala	—	5.077	—
V TOZD Commerce	5.994	7.312	123,0
V TOZD DSSS	5.883	7.170	121,8

Kazalci poslovanja kažejo vsklajeni trend rasti dohodka, čistega dohodka in sredstev za zadovoljevanje potreb delavcev. Rast neto osebnih dohodkov na delavca je za 4,4 % nižja od dohodka, odnosno 5,2 % od rasti čistega dohodka, kar je v skladu s planom in z Resolucijo o ekonomski politiki SR Slovenije.

Kljub temu je tekstilna konfekcija, s tem pa tudi DO LABOD s 5.329 din povprečnim

OD na mesec, na dnu lestvice med gospodarstvom SR Slovenije.

Ta razmerja so zelo različna po TOZD; zlasti močno zaostajajo TOZD, ki ne dosegajo plana proizvodnje, ker nimajo dovolj šivilj. Zaradi tega je bil pogoj 10 odstotno premirjanje vezan samo na izvršitev plana zelo oster kriterij.

V primerjavi s konfekcijo v SR Sloveniji smo dosegli sledečo uspešnost na delavca:

	Čisti dohodek	000 din	Skladi
Konfekcija SRS	71.488		21.414
DO LABOD	74.139		26.734
Index	103,7		124,8
v tem TOZD Ločna	76.624		32.796
tozd Libna	65.874		25.553
TOZD Delta	71.228		26.797
TOZD TIP-TOP	75.584		27.206
TGZD Temenica	75.329		25.094
TOZD Zala	81.449		33.580
TOZD Commerce	77.418		16.418

V čistem dohodku in skladih na delavca so poleg dejanske storilnosti in dobrega gospodarjenja tudi vplivi minulega dela

(obresti od več ali manj združenih prostih sredstev DO).

DIREKTOR ZDRAVKO PETAJ

V juniju so člani CZ TOZD TIP-TOP sodelovali v vaji krajevne skupnosti stadion. Foto: TOZD TIP-TOP

aktivni v programu „NNNP - 79“

Vsako leto je imela akcija svojo rdečo nit, ki je zajela aktivnost družbene samozaščite in preverjanja doseženega znanja iz splošnega in strokovnega programa dejavnosti LO in DSZ.

Pri izvajanju prioritarnih nalog iz dejavnosti LO, CZ in DSZ je, predvsem v letošnjem letu, prišla do izraza masivnost nosilcev SLO. Družbenopolitične organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela so razpravljale o programu aktivnosti v akciji „NNNP - 79“. Štabom CZ v posameznih TOZD je s tem dana vsa moralnopolitična podpora. Tako smo kljub proizvodnim nalogam uspešno izvedli prvi del akcijske vaje „NNNP - 79“ v naslednjih TOZD: TOZD Ločna, TOZD Commerce in DSSS, TIP - TOP, in TOZD Delta. Štabi CZ v omenjenih TOZD so najprej izpeljali svojo mobilizacijsko vajo nato pa so se enote CZ TOZD vključile v združeno vajo svojih krajevnih skupnostih. Te vaje so bile izvedene v mesecu juliju in so trajale dva dni. Skupno je v njih sodelovalo 90 odstotkov članov CZ, opravičeno odsotnih pa je bilo 10 odstotkov obveznikov. Vodja obrambnih priprav v akciji NNNP-79 je vključil tudi Narodno zaščito, ki je v času izvajanja vaj in ukrepov varovala mobilizacijska mesta enot CZ in objekte same.

Štabi in enote CK so izvedli vse akcije, ki so bile načrtovane v programu vaj vodstva, v krajevnih skupnostih in v DO Labod. V vseh dosedanjih aktivnostih akcijah NNNP - 79 je prihajala do izraza požrtvovalnost, polet in zavest vseh udeležencev tako v obveščanju kot ob samih vprašanih vojnopolitičnih razmer, pri seznanjanju z oblikami in metodami delovanja zunanje in notranjega sovražnika in podobno.

Vodja obrambnih priprav in štabi za CZ v TOZD so ugodno ocenili aktivnost v vaji in dali priznanje izvajalcem, zlasti pa še obveznikom CZ.

Ob izvajanju praktičnih vaj so vsi TOZD in delovna organizacija kot celota uspešno počastili vse partijske jubileje in sicer 60 let ustanovitve ZKJ, združenih sindikatov in SKOJ, obletnico revolucionarnih žensk, 2. obletnico dneva CZ in 30 letnico usposabljanja mladine na področju LO.

Nosilci SLO v naši delovni organizaciji in štabi za CZ v TOZD so na osnovi ocene aktivnosti sprejeli sledeče sklepe:

1. Do 19. septembra 1979 je potrebno izvršiti vse neposredne priprave za izvedbo republiške vaje NNNP - 79, ki bodo segla svoj vrh 20. in 30. septembra letos.

2. Nujno je organizirano spremljati izvedbo načrtovanih nalog in akcijskega programa za tretje tromesečje NNNP - 79.

3. Zagotoviti nadaljno aktivnost in realizacijo programskih nalog za četrto tromesečje 1979. Te aktivnosti bodo za vse naše TOZD načrtovane preko občinskega štaba za CZ.

MILAN ILIČ

leto dni v Keniji

Človek kar ne more verjeti, da se lahko čez noč znajde v nekem novem, zanj do tedaj neznanem in povsem drugačnem okolju. Tako vsaj je bilo z menoj. Potovanje z letalom je trajalo približno osem ur in že sem bil na sredi črne celine, natančneje v Keniji. Na poti do kraja Thika, kjer stoji tovarna Yuken, sem z velikim zanimanjem opazoval okolico. Pokrajina je vsa zelena, zemlja rodovitna, klima pa zelo ugodna za kmetijstvo in živinorejo. Vendar pa so ugodnosti še dokaj slabo izkoriščene in področje je precej nerazvito.

V Thiki sem si ogledal moderno in lepo tovarno Yuken, ki stoji med plantazami kavovca in ananasa. Tovarna je sodobna, opremljena z najmodernejšimi stroji. Ob prvem srečanju z Yuken sem pomislil, da so del sredstev prispevale tudi slovenske delovne organizacije Labod, Lisca in Jutranjka. S svojim deležem smo pomagali mnogim Kenijcem pri reševanju zapletenosti, torej prebivalcem tega nerazvitega področja, ki bi želeli delati, pa niso imeli ne sredstev in tudi primernega znanja ne.

Znašel sem se torej med novimi sodelavci v tovarni Yuken.

Ko so nam naši strokovnjaki pokazali kaj so že dosegli in me seznanili z vsem, kar bo še potrebno, sem videl, da niso imeli lahkega dela in da bo potrebno tudi v naprej še veliko naporov. Sprva sem se z delavci nekoliko težje sporazumeval, saj je bil jezik precejšnja ovira. Vendar smo se s skupnimi močmi, močno voljo in željo, da nekaj ustvarimo, le razumeli. Sproti pa sem se učil angleščino, ki je počasi nadomeščala naše sporazumevanje z rokami.

V tovarni Yuken je sedaj zaposlenih cca 180 delavcev in delavcev in vesel sem, da lahko rečem, da so za njih in za njihove družine prišli lepši in boljši časi. Zanimivo je primerjati delavce od takrat, ko so se priučevali pa do danes, ki jim delo že lepo teče. Včasih jim je bilo vseeno naprimer, kako so oblečeni (raztrgana obleka ni bila redkost), danes pa se že na daleč razlikujejo od delavcev, ki delajo v drugih tovarnah. Lepo skrbijo za svoja oblačila in pozna se, da delajo v konfekcijski industriji.

Vendar pa še ostaja spoznanje, da Kenija še vedno potrebuje našo pomoč. Yuken je tovarna s štirimi programi: otroški (baby) program, otroške obleke, nedrčki ter moške in otroške srajce. Priučevanje delavcev za toliko različnih programov ni bilo lahko. Mislim pa, da so največje težave že mimo, da so delavci sposobni ustvariti tri ali celo več operacij. Če primerjamo produktivnost lahko ugotovimo, da v Yukenu dosega 65 odstotkov naše produktivnosti, posamezni programi pa tudi že nad 70%. Nam se zdijo ti procenti dokaj

nizki, vendar ne smemo pozabiti, da ti delavci doslej še niso šivali v industriji, ali pa celo niso videli šivalnega stroja. Poleg tega pa mnogim primanjkuje delovnih navad.

Izdelki tovarne Yuken se prodajajo na domačem – kmetijskem trgu, nekaj pa jih gre tudi v izvoz. Razveseljivo je, da Yuknovi izdelki veljajo med potrošniki za kvalitetne in modne, kar nam lahko vliiva upanje, da bo tudi bodoč razvoj Yukna uspešen.

Ko sem se po letu dni poslavljaj od sodelavcev, so se mi zahvalili za strokovno pomoč in poudarili, da so vsem, ki so jih kakorkoli pomagali iskreno hvaležni.

FRANC KRANJC

LABOD PO TELEVIZIJI

Ponovno se bomo pojavili v ljubljanski TV oddaji „Moda za vas“. Dvajsetega septembra in dvaindvajsetega oktobra bo na TV zaslonih predstavljena Labodova zimsko-jesenska kolekcija s posebnim poudarkom v drugi oddaji na flanelastih srajcah in bluzah. Obe oddaji sta bili posneti na Otočcu.

V pripravi je Labodov poster. Snemanja za poster, ki bo v obtoku spomladi prihodnjega leta, bodo v prvi polovici oktobra.

Aranžerjem, ki so v času pomladanskih potrošniških modnih revij CML v večjih jugoslovanskih mestih najuspešneje uredili izložbe trgovin, bodo podeljena priznanja in diplome CML.

kritični pogled komunistov v delti

Člani OOKZ v TOZD Delta so kritično pretresli nekatera odprta vprašanja svoje delovne sredine. Iz poročila sekretarja OOKZ tov. Staneta Golca posredujemo nekaj povzetkov.

Ugotovitve kažejo, da bo v bodoče potrebno še tesnejše sodelovanje partijske organizacije z množico. Za dobro počutje v kolektivu je potrebno pravočasno odkrivati in s konkretnimi predlogi razreševati probleme na vseh nivojih, preprečevati pojave sektaštva in podobno. K dobremu počutju v kolektivu pripomore tudi skrb za vse večjo humanizacijo dela. Razmišljanja na tem področju gredo v Delti v smeri organizirane rekreacije, nenehnemu spremljanju in izboljševanju delovnih pogojev, o glasbi v delovnih prostorih in podobno.

Člani OOKZ so spregovorili tudi o nujnosti pospeševanja inovatorske dejavnosti znotraj TOZD in o problemih službe varstva, precej pa je bilo posredovanja tudi s stabilizacijskih prizadevanjih in o družbenopolitičnem delu nasploh. Prvi rezultati stabilizacijskih prizadevanj so že vidni v skrbno pripravljanih planih in v doslednem izvajanju teh, akcija na družbenopolitičnem področju pa zahteva še mnogo več. Prav tukaj pa bi morali čutiti še večjo angažiranost sindikata, delavske kontrole in vseh članov ZK kot nosilcev akcije. Družbenopolitičnega dela bi se slehemi delavec moral lotiti z vso resnostjo in v njem spoznati nujnost današnjega časa in orožje množice.

V bodoče bo potrebno tesno sodelovanje s krajevnimi skupnostmi, vključevanje v program usmerjenega izobraževanja, poskrbeti za šiviljske tečaje in podobno, da bi navdušili mlada dekleta za delo za šivalnimi stroji in si tako za bodoče zagotovili dovolj delavk.

Teh in še mnogih vprašanj so se lotili v OOKZ TOZD Delta. S prizadevanjem in vključevanjem vseh članov kolektiva, pravi tov. Golc, „se moramo skupno potruditi za še stabiliziran razvoj Laboda“.

Tovariš Kranjc med sodelavci v Yukenu

prvi pionirski tabor „sromlje“

Koncem junija smo se prvič zbrali na Sromljah devetindvajset pionirjev in trije vzgojitelji. Naša naloga je bila lepo preživeti deset skupnih dni, postati dober kolektiv, naužiti se svežega zraka, se naigrati... Skratka, vse naj bi bilo najlepše!

Prve urice so bile namenjene spoznavanju in navajanju na taboriški način življenja. Izbrali smo si tudi svojo himno: „Lepo je v naši domovini biti mlad,“ ki nas je spremljala ob vsakem koraku. Ves čas počitnic smo se dosti igrali, peli, plesali, hodili na sprehode, šli na izlete; skratka – bilo je čudovito.

Na enem od izletov smo obiskali najprej TOZD Libna, kjer smo si ogledali proizvodne prostore in pomalicali ter nadaljevali pot v Brežice v Posavski muzej (prazgodovinski oddelek, oddelek o kmečkem uporu – puntih, oddelek NOB). Ogledali smo si tudi Viteško dvorano, kjer nam je tov. Stiplovska razložila pomen fresk. V tej dvorani smo tudi zapeli nekaj pesmi in tako ugotovili akustičnost prostora. Pot smo nadaljevali v Kumrovec, kjer smo si ogledali Titovo rojstno hišo in spomenik ter spominski dom. V Stubici smo videli spomenik kmečkemu uporu iz leta 1573 in spomenik Matiji Gubcu.

Vsem otrokom so veliko pomenili taborni ognji. Ob njih sta nas obiskala borca Ivan Strgar in Blaže Lipov, v spremstvu harmonikarjev in našega generalnega direktorja tovariša Petana. Borca sta ob tabornem ognju pripovedovala o svojih doživetjih v vojni in odgovarjala na mnoga vprašanja pionirjev. Vsi skupaj smo tudi veselo zapeli.

Zadnja dva dneva nam jo je zagodlo vreme. Ves čas smo preživali v igralnici ob različnih igricalah, petju, urah pravljic, risanju, pisanju spisov itd.

Tako nam je minilo deset prijetnih počitniških dni, za katere se vsi otroci iskreno zahvaljujejo celotnemu kolektivu Laboda in staršem, ker so jim omogočili tako lepe počitnice v partizanskih Sromljah.

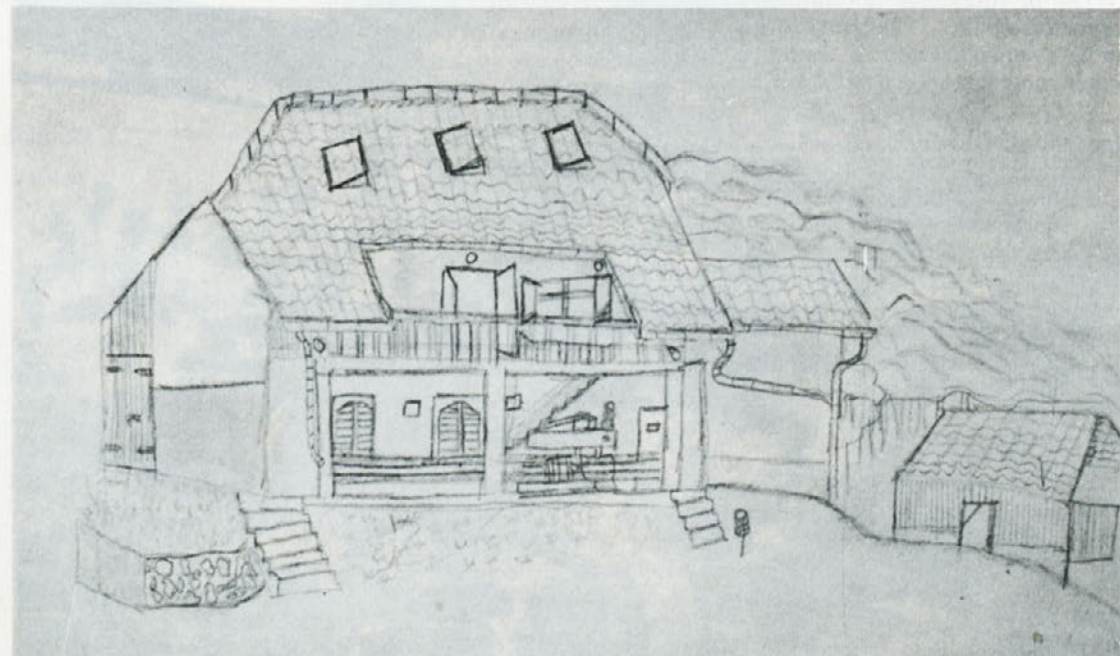
MIRA GORENC

Pionirji so jih klicali kat „tete“, le „tovarišu“ tega imena niso mogli nadeti. Ob slovesu so se s šopkom zahvalili za skrb in delo in izrekli upanje, da se bodo ob letu spet srečali na Sromljah.

V desetih dneh so postali prijatelji in čeprav je domotožje včasih dan prepočasno obračalo, se je bilo na koncu kar težko raziti.

V urah risanja je nastala marsikatera dobra risba. Tole je narisala desetletna pionirka BILJANA AČIČ.

šolstvo in potrebe ozd

V času, ko se po vsej Jugoslaviji intenzivno pripravljamo na usmerjeno izobraževanje, se nam ob dosedanem sistemu srednjega šolstva kažejo mnoge težave. Že znani razkorak med potrebami OZD in možnostmi, ki jih nudi naše srednje šolstvo je dopolnil še razkorak med željami dijakov in možnostmi za vpis na določenih srednjih šolah. Dosedanji junijski vpis na srednje šole v Sloveniji je učenecem, ki na določeno šolo niso bili sprejeti, onemogočil pravočasno preusmeritev. Letos pa je bil prav vpis na srednje šole že v mesecu marcu. Vsi kandidati, ki niso imeli nobenih izgledov za sprejem, so bili do dokončnega vpisa o tem že obveščeni in tako so si lahko pravočasno poiskali drugo preusmeritev.

V dolenski regiji želi 92,8 % mladine nadaljevati šolanje v srednjih šolah in sicer 45,9 % v štiriletnih srednjih šolah in 46,9 % v dvo in troletnih srednjih šolah. Če primerjamo potrebe OZD, za leto 1979 po kadrih s srednjo izobrazbo lahko ugotovimo, da so potrebe precej večje, saj potrebujemo 2032 delavcev s to izobrazbo, od tega 809 ali 39,8 % s štiriletno srednjo šolo.

Seveda se podatki razlikujejo po občinah, vendar za vse je

značilno, da si večina mladine želi pridobiti neko izobrazbo oziroma poklic. Najmanj mladine želi nadaljevati šolanje v občini Trebnje, kjer se je prijavilo za nadaljnje šolanje le 88,2 % vse mladine, ki je zaključila šolanje v osmem razredu, največ pa v občini Metlika, kjer so vsi želeli nadaljevati šolanje. Mladina se odloča v večji meri za tiste poklice, za katere se lahko šola v bližini svojega stalnega bivališča.

Mladina občine Novo mesto se je pretežno vpisala v šole v Novem mestu – 71 %, v posavski regiji je bilo vpisanih 10 % novomeških učencev od tega največ 90,9 % v trgovski šoli. Izven dolenske in posavske regije se je vpisalo le 18 % učencev.

V ostalih občinah je odstotek mladine vpisanih izven naše širšega področja (Dolenska in Posavje) večji kot v občini Novo mesto in sicer: Občina Črnomelj 34,7 %, Metlika 23,9 % in občina Trebnje 39,6 % kar je razumljivo saj imajo učenci nekaterih, zlasti pa trebanjskih šol, ugodnejše zveze z Ljubljano (npr. Veliki Gaber).

Glede na to, da je v Novem mestu odprtih nekaj dislociranih oddelkov lahko rečemo, da se mladina pretežno le vpisovala v tiste šole, ki vzgajajo kader. Za potrebe združenega dela na primer za strojne tehnike se je odločilo 80 učencev, štipendij pa je razpisanih 71. Glede na potrebe združenega dela bi bilo potrebno še več prijav, saj so za leto 1979 izkazale kar 134 potreb po strojnih tehnikah.

Zanimiv podatek je tudi število vpisanih v TSS – elektro

stroke. Kljub temu, da je šola v Krškem, se je vpisalo le 11 učencev, razpisanih štipendij je 39, potreb pa 43.

Poseben problem je vpis na Ekonomsko administrativni šoli center – posebno za UAS, PAŠ. Tu je bil vpis precej večji, kot pa so bile predvidene kapacitete, saj je bilo odklonjenih več kot 80 kandidatov. Potrebe združenega dela po teh strokovnjakih, zlasti po ekonomskih tehnikah in administrativnih so precejšnje – letos 179 ekonomskih in 39 administrativnih tehnikov. Tudi število razpisanih štipendij je kar precejšnje: ESŠ – 94 in UPS – 24 samo v dolenski regiji. Omejitve so predvsem zaradi prostorske stiske pomanjkanja predavateljskega kadra v šoli. Problem pa je toliko bolj pereč, ker je to šola, v katero se vpisujejo predvsem dekleta, ki imajo dejansko manjše možnosti za izbiro kot fantje in ob odklonitvi nastane vprašanje kam naj se usmerijo, saj razen gostinstva in morebitnih posameznih prostih mest v trgovini (izjema predvsem občina Metlika – ker imajo poklicno konfekcijsko šolo, ki pa nima internata), drugih možnosti skoraj nimajo.

Precejšnje težave ob usmerjanju povzročajo predvsem to, da nimamo natančnejših srednjeročnih planov potreb po kadrih, kot tudi to, da še vedno ni urejena mreža šol v slovenskem prostoru in s tem tudi pri nas. Upamo, da bodo kadrovske plani naslednjega srednjeročnega programa bolj zanesljivi kar bo gotovo pripomoglo k učinkovitejšemu usmerjanju, ki bo bolj kot doslej upoštevalo kadrovske potrebe.

INDOK CENTER

dekleta – gasilke

Že enajsto leto deluje v Labodu ženska gasilska skupina. S prizadevnim delom so si dekleta priborila že marsikateri pokal, priznanje, plaketo, ki krasi vitrine v novomeški jedilnici. Skupina, ki ima sicer občasno težave s številom članic, saj delo zahteva redne treninge ter disciplino in s tem veliko prostega časa, vodi tovarišica Rajna Bartolj iz TOZD Ločna. Sama je bila članica skupine že ob njenem „rojstvu“. Takrat, ko je prišla pobuda iz Občinske gasilske zveze za osnovanje Labodove ženske gasilske desetine, je bila predsednica mladine.

Sprva je skupino vodil tovariš Muhič Jože in že začetni rezultati so bili razveseljivi. Ubrana skupina je poslej dosegala na številnih republiških društvenih in industrijskih tekmovanjih visoke uvrstitve. Z leti so ostale skupini zveste štiri članice, ostale pa so se menjale. Danes šteje enota petnajst deklet, deset med njimi pa jih redno tekmuje. Imajo izpopolnjeno opremo, nenehno pa si širijo tudi svoje znanje. Tesno sodelujejo z Občinsko gasilsko zvezo, kjer ima skupina v upravnem odboru tudi svoje predstavnice. Ob tem pa naj navedemo, da je naša skupina edina ženska gasilska enota, ki deluje v sklopu novomeškega gasilskega društva, saj delujejo desetine v Krki in nekaterih ostalih tovarnah le v sklopu svoje delovne organizacije, tekmujejo pa le na industrijskih, ne pa tudi na društvenih tekmovanjih.

Zaradi pogostih menjav je delo oteženo, vendar pa dekleta še vedno dosegajo odlična mesta. Na zadnjem republiškem tekmovanju tekstilnih gasilskih ekip so med 50 skupinami zasedle deveto mesto. Pred nastopi pravijo, da vadijo tudi dve do tri ure vsak dan, sicer pa najmanj dvakrat tedensko. Celotno vajo, ki poteka od priprave orodja pa do pričetka gašenja, izvede naša skupina v 75 sekundah.

Da posvetijo toliko svojega prostega časa delu v gasilski skupini, mora biti med članicami gotovo veliko navdušenja. Same pravijo, da rade trenirajo, da jim ni žal časa, ki ga preživijo v prijateljstvu, veselem in prijateljskem vzdušju. Želijo si, da bi se čim več deklet vključilo v njihovo skupino, kjer ne goje samo gasilskih veščin, pač pa tudi prijateljstvo.

Posnetek gasilske skupine na republiškem tekmovanju tekstilnih gasilskih enot. Med 50 ekipami je naša dosegla 9. mesto.

utrinki s kviza

4. julija smo se zbrali na Sromljah ob osrednji manifestaciji DPO Labod v počastitev letošnjih jubilejev.

Res, da je 4. julij že daleč, toda spomin na srečanje in na kviz, je še vedno svež. Labodovcev nas je že po celi Sloveniji nekaj in težko se zberemo – težko zaradi prostorske oddaljenosti in zaradi časa, ki ga je vedno premalo. Zato pa so nam srečanja, kot je bilo ob Dnevu borca na Sromljah, še toliko dražja.

Tisti dan je bilo na Sromljah jeklenih konjičkov kar precej. Pisani Labodovi družini so se pridružili tudi pionirji, našega tabora in pa skupina vojakov iz garnizona v Bršljinu. Po pozdravi in prisrčnem nastopu otrok naših delavk, ki so prav ta dan zaključili svoje letovanje na Sromljah, so prve ekipe zasedle mesta. Žirija, ki je bila sestavljena iz članov vseh temeljnih organizacij, je objavila z žrebom izbrani vrstni red.

Trema in nervoza, ki sta se ob začetnih pozdravi izgubili, sta znova začeli „rahljati žive“. Pa je bil ves strah od več. Ob kvizu na temo „Dvajset let boj in zmag KPJ – ŽKJ“ so vse ekipe dokazale, da dobro poznajo naše preteklost in težko pot komunistov, da je med mladimi prisotno sporočilo revolucije in da je svoboda s pridobitvami naše socialistične družbe največ, kar človek sploh lahko ima.

Po zanimivem in včasih kar napetem merjenju znanja je tabla s točkami dajala tako sliko:

EKIPA	1. odg	2. odg	3. odg	skupaj točk
DSSS	5	1	5	11
JLA	0	5	5	10
LIBNA	1	1	4	6
DELTA	5	0	4	9
LOČNA	5	5	1	11
ZALA	0	3	3	6
COMMERCE	3	4	5	12
TIP-TOP	3	0	3	6

Po končanem kvizu so sekretarji OOZK podelili priznanja članom, ki so v vrstah ZK že več kot 30 let, prisotni pa smo jubilatomo namesto posameznih čestitk, od srca zaploskali.

V prijetnem in veselem vzdušju smo pokramljali, zaplesali in zapeli. Lep dan je bil to, ki mu je dal kvizu oveležje slovesnosti v počastitev Dneva borca in vseh letošnjih jubilejev, uradna otvoritev obnovljenega RC Sromlje in srečanja mnogih Labodovih delavcev iz vseh naših TOZD, pa je pečat veselja in prijateljstva.

Medtem, ko so se ekipe TOZD Delta, Ločna in Zala pripravljale na odgovor, smo prisluhnili doživeti recitaciji Milene Kobe. (FOTO: TOZD ZALA)

Članom ZK, ki delujejo v partijskih vrstah že 30 let, so sekretarji predali priznanja. (FOTO: TOZD ZALA)

Po končanem kvizu smo ob igranju vojaškega ansambla zaplesali sprva po dva in dva, nato pa smo se strnili v kolo. (FOTO: B.B.)

pogovor s trgovskim potnikom

Kaj vse lepega si predstavlja-
mo o delu „trgovskega
potnika“? Potovanja, časovna
svoboda, dobra volja, sprejemi,
vedri pogovori in na koncu
pomislimo še na zajetno, debelo
in težko kuverto. Taka je sploš-
na predstava o trgovskem za-
stopniku. Kaj pa je o svojem
delu povedal tov. Gabriel Raz-
goršek, ki ta poklic opravlja v
Labodu že štirinajsto leto, sicer
pa v predstavniskem službova-
nju praznuje že srebrno obletni-
co:

Že kot mlad fant sem z
veseljem opravljal trgovski po-
klic in že samega začetka sem
imel opravka s srajcami. Ko sem
se začel ukvarjati s trgovskim
zastopništvom, sem se povsem
zavedal, da sem se odločil za
naporen poklic. V nasprotju s
splošnim prepričanjem o popol-
ni svobodi trgovskega potnika,
si nikoli ne moremo izbirati
delovnega časa. Na pot mora-
mo, pa naj bo vročina ali pole-
dica, mraz ali megla, k stran-
kam moramo in pri tem nikoli
ne vemo, kdaj se bo naš delovni
dan končal. Do kupcev
moramo biti — ne glede na
počutje ali razpoloženje — pri-
jazni, uglajeni, pozorni... V
masi ljudi s katerimi delamo, je
nujno, da slehernega med njimi
poznamo, vemo za njihov okus,

zaslutimo želje, poznamo hobi-
je itd. No, utečena navada v
našem poklicu pa je tudi kavali-
rstvo. Ker velja Labod na trgu
za zelo solidno in eno najboljših
tovarn, se tudi na področju
reprezentance, ki je sestavni del
komerciale, pričakuje širokopo-
teznost. Tukaj pa je naša ku-
verta že tanjša!

Kot potnik ste gotovo doži-
veli marsikaj, videli marsikaj,
hkrati pa ste gotovo mnogo
pridobili s hitrim razvojem
cestnega omrežja, z gradnjo
udobnih hotelov...?

Res moram reči, da so pogoji
dela za nas vse lažji. Včasih ni
bilo toliko hotelov in ceste so
bile slabe. Naj vam navedem
eno od mojih prigod iz leta
1956!

Bil je januar, ceste so bile
zasnežene. Zvečer, ko sem pri-
spel v Kočevje je bilo minust 15
stopinj Celzija. Ker nisem dobil
sobe, sem se odpravil dalje do
Ribnice in tako sem v iskanju
sobe prišel celo preko Turjaka
do Velikih Lašč. Tam naj bi
končno našel sobo v Zadr-
žnem domu. Toda tega so šele
gradili. No, po čudnih zapetlja-
jih sem končno le preležal noč
v nastajajočem Zadržnem
domu, v sobi, kjer so v toplejših
nočeh spali zidarji.

Takih prigod ali bolje rečeno
nezgod je veliko. K tem spomi-
nom pa spada tudi avto, ki me
je popeljal na prvo službeno
pot. To je bil ŠTAJER-BUL-
DOG na ročni zagon. Pa naj bo
dovolj zgodovine. Danes nas
asfaltne ceste in varni avtom-
obili hitro zapeljejo sem in tja,
urejene sobe in dobro hrano
najdemo povsod, težav pa ven-

darle ne zmanjka — pokažejo se
le v drugih oblikah.

Pa nam povejte še kaj o
vašem štirinajstletnem delu v
Labodu?

Da je danes Labod ena naj-
boljših konfekcijskih tovarn
ima gotovo največ zaslug naš
direktor tovariš Petan, ki je s
svojim požrtvovalnim delom ve-
dno našel pot tudi iz najtežjih
situacij, na področju komer-
ciale pa vodja prodaje, tovariš
Verstovšek.

Moj prvi teren je bila Dalma-
cija in Štajerska, kjer sem tudi
doma, sedaj pa delam na podro-
čju zahodne Slovenije. Moja
artikla pa sta od vsega začetka
srajca in bluza.

Ko sem prišel v Labod, je bil
moj enomesečni plan 18 starih
milijonov, danes pa znaša nekaj
več kot 280 starih milijonov.
Glede na letošnjo izredno lepo
in kvalitetno kolekcijo že sedaj
zelo uspešno zaključujemo in
tako lahko rečem, da bom letos
presegel 4 stare milijarde. Za
celotno ekipo trgovskih zastop-
nikov v Labodu velja, da smo
dobra ekipa, dobra ambasada in
zato sem včasih potrpt, ker ugo-
tavljam, da smo kljub uspehom
slabše stimulirani od konkuren-
čnih zastopnikov. Škoda bi
bilo, da bi se ta team razšel,
zato bi bilo treba prisluhni
težavam, naporom in vloženo
delo tudi primerno stimulirati.
Da realiziramo in celo precej
presegame naše plane moramo
vložiti veliko dela, saj na dan
obiščemo do 16 strank. Vendar
se ne pritožujemo! Delo nam je
v veliko veselje in uspehi, ki jih
dosega naša delovna organizaci-
ja nasploh, so nam v ponos.
Lepa pa je misel, da je v tem
tudi naš delež velik.

skupščina novinarjev v ozd

V Sloveniji izdaja okoli 600
delovnih organizacij svoja glasi-
la, nekatere med njimi pa razvi-
jajo tudi druge oblike informi-
ranja, kot so razni bilteni, oglas-
ne deske, razglasne postaje in
podobno. Misel o nujnosti in-
formiranja je v naši sredini že
dlje prisotna, vendar pa samo
informiranje še marsikje ni zaži-
velo tako, kot bi moralo. Kaj je
temu vzrok? Včasih je razume-
vanje za informiranje opredelje-
na le na papirju, medtem ko no-
vinar ali informator nimata ure-
jenih niti pogojev dela, često
smo novinarji v OZD med seboj
premalo povezani, manjka pa
nam tudi sprotnega izobraže-
vanja in podobno.

Ko so urejeni ti osnovni po-
goji pa nastopi vprašanje štiri-
najstidnevnik ali mesečnik,
vprašanje o vlogi in nalogi glasil
pri samoupravnem delegatskem
informiranju, o delovnih pro-
gramih, o vlogi pri izobraže-
vanju, kulturi in podobno.

Informiranje je v naši družbi
zakonsko opredeljeno, da pa bo
zaživelo v taki meri kot bi bilo
nujno za samoupravni delegat-
ski sistem, je naloga družbeno-
političnih organizacij kot tudi
novinarjev v OZD, ki mora biti
organizator in družbenopolitič-
ni delavec, da omogočijo krože-
nje kvalitetnih, sprotnih in red-
nih informacij.

O teh in podobnih vprašanjih
je tekla beseda na skupščini no-
vinarjev v OZD, ki je bila julija
meseca v Ljubljani. Izzvenela je
misl, da bomo le ob večji po-
vezavi novinarjev v OZD, ob
enotnejših, programih, ob pogo-
stejših izmenjavah in ob nujnem
rednem izobraževanju prišli na
pot doslednejšega in kvalitet-
nejšega informiranja.

LETOŠNJI NOBELOVI NAGRAJENCI

Imena letošnjih nagrajencev
za medicino bodo uradno obja-
vljeni 11. oktobra, za kemijo in
fiziko 15. oktobra, dan kasneje
pa za ekonomijo. Nobelova
ustanova še ni sporočila, kdaj
bo znano ime dobitnika na-
grade za književnost. Nobelova
nagrada bo letos povečana, lani
je znašala 725.000 kron, letos
pa bo 800.000 kron (približno
3.200.000 dinarjev).

Tovariš Razgoršek se posvetuje s trgovskimi zastopniki in vodjo prodaje.

prikaz kolekcije „pomlad – poletje 1980”

šen aplavz pa je to zgovorno potrjeval. Ta večer in nato tudi večer v Beogradu je revijo povezovala znana napovedovalka TV Zagreb – Helga Vlahovič.

Ob otvoritvi vseh treh revij, pa je prisotne pozdravil naš direktor tovariš Petan, ki je spregovoril o uspehih pa tudi o težavah, v katerih se je, z ostalo industrijo in situacijo na trgu, znašla tudi naša delovna organizacija ter se prisotnim zahvalil za dolgotrajno in uspešno poslovno sodelovanje.

V Beogradu so se manekeni z Labodovimi izdelki sprehodili čez dve hali hotela „Jugoslavija”. Prireditev so spremljali barvni diapozitivi, ki so opozarjali na modne detalje prikazanih modelov.

Naše modne revije, ki so prve v vrsti jesenskih modnih prikazov, imajo velik komercialni učinek. Poslovni partnerji so izrekli mnogo pohvalnih besed tako na račun organizacije kot kolekcije same. Ob tem je treba poudariti velik delež vseh naših kreatorjev, ki v korak s svetovno modo sproti vnašajo najnovejše modne zahtevke v naše modele, priprave dela, vzorčnih šivilj: ob izvedbi revije same pa transportne, nabavne, prodajne in propagandne službe. Tudi manekeni Društva modnih delavcev so v treh, po konceptih različnih revijah, uspešno posredovali poslovnim partnerjem vse, kar zahteva moda in kar je v Labodu novega za naslednjo pomlad in poletje.

Posnetek z letošnje modne revije namenjene poslovnim sodelavcem. (FOTO: B.B.)

Vsako leto koncem avgusta organizira Labod modne revije za poslovne partnerje. Namen revije je pred zaključevanjem opozoriti kupca na novosti, na modne posebnosti, ki so si našle svoje mesto tudi med našimi izdelki za dve sezoni naprej. Za slovenski trg, ki mu je namenjena prva revija in za hrvaško področje ter BiH, ki mu je namenjena druga revija, smo že tradicionalno predstavili naše modele na Otočcu, medtem ko je v Beogradu Labodova modna revija gostuje v hotelu „Jugoslavija”.

Ker so večeri na koncu avgusta še topli, so se delavci v komercialni odločili, da bodo kolekcijo za „Pomlad – poletje 1980” predstavili v romantičnem okolju otoškega gradu. Vendar je prvi večer dež onemogočil prireditev na prostem.

Hitra premestitev v restavracijo je od vseh sodelujočih zahtevala precej napora in improvizacije, večer pa je bil kljub temu uspešen. Široka ponudba srajc in bluz za vse priložnosti, pa ču doviti kompleti so naredili na prisotne, kljub nekoliko tesnem prostoru za prikaz modnih muh, svoj vtis. Prvi večer je revijo povezovala Milanka Bavcon, ki na naših modnih revijah napoveduje že več let.

Drugi večer so imeli organizatorji več sreče. Bakle na mostu so osvetljevale vrsto, sicer stiroporastih Labodov, ki so simbolizirali ime naše delovne organizacije. Prikaz kolekcije pred gradom Otočec je bil izredno učinkovit, pogost in navdu-

Da bi bilo vse na red za večerno modno revijo, je s pripravami treba začeti zgodaj. Prvi dan je dež presenetil, že postavljeni oder se je moral preseliti pod streho v restavracijo. Drugi večer pa so imeli organizatorji več sreče. (FOTO: B.B.)

ugotovitve invalidskih komisij

Iz analiz o delu invalidskih komisij (K) od leta 1968–1977, vidimo, da število pregledov po IK iz leta v leto raste in, da je ta porast večji, kot je porast števila zaposlenih. IK so leta 1972 opravile 20 odstotkov pregledov več kot leta 1968, leta 1975 50 odstotkov pregledov več in leta 1977 60 odstotkov več, kot leta 1968. V letu 1968 je bilo na 1000 aktivnih zavarovancev 18,63 pregledov, leta 1972 še vedno približno enako število, tj. 18,89 pregledov na 1000 aktivnih zavarovancev, leta 1977 pa kar 21,42.

Število pregledov je tako v drugi polovici zajetega desetletnega obdobja naraščalo kot število zaposlenih, z drugimi besedami, od leta 1973 dalje je pritisk na Invalidske komisije hujši.

RAZMERJE MED VRSTAMI PREGLEDOV

Od skupnega števila vseh pregledov (to so pregledi zaradi ocene invalidnosti, neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti, zaradi ocene telesne okvare, dodatka za pomoč in postrežbo, nesposobnosti za pridobivanje itd.) je pregledov zaradi ocene invalidnosti in neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti v letu 1975 58,81 odstotkov, leta 1976 58,62 odstotkov in leta 1977 61,49 odstotkov, kar kaže na porast ravno teh pregledov. V letu 1973 je bil od skupnega števila vseh pregledov odstotek teh pregledov najnižji (57,41 %). Razlog za to so bili novi predpisi glede telesnih okvar in dodatka za tujo nego in pomoč. S 1. januarjem 1973 so pridobili pravico do invalidnine tudi tisti, pri katerih je telesna okvara posledica bolezni ali poškodbe izven dela, razširjen pa je tudi krog upravičencev od dodatka za pomoč in postrežbo. Zato je leta 1973 pregledov za oceno telesne okvare in dodatka za pomoč in postrežbo več.

Od leta 1973 dalje število pregledov zaradi ocene invalidnosti in neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti počasi, vendar konstantno raste. To dokazujejo tudi podatki o številu teh pregledov na 1000 aktivnih zavarovancev. V letu 1974 je bilo teh pregledov 11,87 na

1000 aktivnih zavarovancev, leta 1976 12,12 in leta 1977 13,17 na 1.000 aktivnih zavarovancev. Od prvih pregledov zaradi ocene invalidnosti sta bili ugotovljeni invalidnosti in neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti vsa leta od 1968 do 1974 v približno enakem odstotku in to v povprečju 84 odstotkov. IK so torej v letih 1968–1974 v 84 odstotkih ugotovile invalidnosti, v 16 odstotkih pa so ugotovile, da ni invalidnosti. V letu 1975 je bila ugotovljena invalidnost v 81,60 odstotkih, leta 1976 v 80,46 % in leta 1977 v 84,47 %. V letu 1977 precej poraste število ugotovljenih invalidnosti nasproti tisti iz leta 1976 in to za 13 odstotkov. Zato pa v letu 1977 precej pade število mnenj, da ni invalidnosti. V letu 1975 je bilo mnenj, da ni invalidnosti 18,40 odstotkov, leta 1976 19,54, leta 1977 pa samo 15,53 odstotkov.

OCENE SENATOV INVALIDSKIH KOMISIJ

Od skupno ugotovljene invalidnosti so senati IK ugotovili invalidnosti I. kategorije leta 1975 v 34,92 odstotkih primerih, leta 1976 v 34,24 odstotkih in v letu 1977 v 36,16 odstotkih primerih. Invalidnost I. kategorije se je leta 1977 zvišala za skoraj 11 odstotkov nasproti letu 1975 in 1976

Invalidnost II. kategorije so senati IK ugotovili v 12,30 % primerih leta 1977, medtem je bila ta ugotovljena leta 1976 v 11,73 % primerih, leta 1972 v 10,54 % primerih in leta 1968 v 7,83 % primerih. Ti podatki nam kažejo da invalidnost II. stopnje močno narašča. Leta 1977 je 57 odstotkov več ugotovljene invalidnosti II. kategorije kot leta 1968. Invalidnost III. kategorije pa je vsa leta od 1968 dalje zastopana v približno enakem odstotku in sicer v 34 do 35 % primerih.

Da invalidnost narašča nam kaže podatek ugotovljene invalidnosti na 1000 aktivnih zavarovancev. Intenziteta invalidiziranja v letu 1977 je 8,20 novih invalidov na 1000 aktivnih zavarovancev, v letu 1976 je bila 7,31 in v letu 1975 7,46 novih invalidov na 1000 aktivnih zavarovancev.

VZROKI INVALIDNOSTI

Najpogostejši vzrok invalidnosti vseh kategorij je bolezen. Tej sledijo nesreče pri delu nato poškodbe izven dela, najmanj pa je poklicnih bolezni.

Bolezen je vzrok invalidnosti leta 1977 v 87,03 % primerih, nesreča pri delu v 5,71 %, poškodba izven dela v 5,72 % in poklicna bolezen v 1,54 % primerih. To razmerje med vzroki invalidnosti je vsa leta približno enako in so od leta 1968 dalje

nesreče pri delu pogostejši vzrok invalidnosti kot poškodbe izven dela, le v letu 1975 so poškodbe izven dela pogostejši vzrok invalidnosti kot nesreče pri delu. Zanimivo je tudi to, da so nesreče pri delu od leta 1968 dalje zastopane vsako leto v približno enakem odstotku, pravzaprav kažejo minimalen trend padanja, dočim poškodbe izven dela naraščajo. Poškodbe izven dela so bile leta 1968 vzrok invalidnosti v 4,48 odstotkih primerih, leta 1977 pa v 5,72 odstotkih primerih. Nesreče pri delu so bile v letu 1968 vzrok invalidnosti v 6,22 odstotkih vseh primerov invalidnosti, v letu 1977 pa v 5,71 odstotkih primerih.

Tudi kot vzrok invalidnosti I. kategorije so bolezni najpogostejši vzrok. So pa poškodbe izven dela pogostejši vzrok invalidnosti I. kategorije kot nesreče pri delu. Bolezen je vzrok invalidnosti I. kategorije v 92,90 % primerih, nesreča pri delu v 7,79 %, poškodba izven dela v 3,66 % primerih.

Tudi pri II. kategoriji invalidnosti so poškodbe izven dela pogostejši vzrok invalidnosti kot nesreče pri delu, pri invalidnosti II. kategorije pa so nesreče pri delu pogostejši vzrok kot poškodbe izven dela. Pri vseh treh kategorijah pa so bolezni najpogostejši vzrok invalidnosti.

VRSTE BOLEZNI KOT VZROK INVALIDNOSTI

Po pogostosti so od bolezni kot vzrok invalidnosti na prvem mestu od leta 1968 do vključno 1973 bolezni srca in ožilja, leta 1974 pa postanejo bolezni kosti, mišic in vezivnega tkiva najpogostejši vzrok invalidnosti. Bolezni srca in ožilja pa so od leta 1974 dalje ves čas na drugem mestu. Na tretjem mestu so vzrok invalidnosti od 1968 do 1977 duševne motnje, četrto in peto mesto pa si od leta 1974 dalje delijo nesreče pri delu in poškodbe izven dela. Od leta 1968 do vključno 1973 pa so bile nesreče pri delu in poškodbe izven dela na šestem in sedmem mestu po pogostosti.

ZAKLJUČEK

Vsa leta od 1968–1977 pa so bolezni srca in ožilja na prvem mestu kot vzrok invalidnosti I. in II. kategorije, bolezni kosti, mišic in vezivnega tkiva pa so kot vzrok invalidnosti III. kategorije na prvem mestu. Struktura najpogostejših vzrokov invalidnosti se od leta 1968–1977 ni bistveno spremenila in je patologija naših invalidov v desetletnem obdobju enaka in ne kaže kakšnih posebnih odklonov.

Vse ekipe pokazale precej znanja, s točko prednosti pa je zmagala skupina TOZD Commerce (FOTO: B.B.).

brigadirski pozdrav

Tudi letos smo se mladinci novomeške občine vključili v delovno akcijo „SAVA 79“, ki slavi že svoje dvajseto letnico obstoja. Pokrovitelj akcije je že dve desetletji tovariš Tito, medtem, ko je nad našo brigado, ki je nosila ime po novomeškem skladatelju Marjanu Kozini, prevzelo pokroviteljstvo Splošno gradbeno podjetje „Pionir“.

Mesec dni brigadirskega življenja v naselju imenovanem „SEDEM SEKRETARJEV SKOJ-a“, ki je od Zagreba oddaljeno deset kilometrov, je minilo delovno in veselo. V prostornem naselju z lesenimi barakami telovadnimi igrišči, kantino ter ambulanto, je bilo trinajst brigad iz raznih mest Jugoslavije. Gradili smo nasipe ob regulaciji ceste Ljubljana-Zagreb.

Naša brigada se lahko pohvali s priznanjem „TRAK AKCIJE“, predlagani pa smo tudi za priznanje „PLAKETA VELJKA VLAHOVIČA“, ki bo podeljena v jeseni.

Kakor na trasi, smo bili prizadevni tudi v naselju samem. Dekleta smo osvojile pokal kot najboljša ekipa v odbojki, kot skupina pa smo dobili pokal za skrbno in higiensko urejene in vzdrževane barake. Osvojili pa smo tudi 26 udarniških značk in 26 priznanj.

Poleg dela pa smo imeli tudi dosti zabave. Vsak večer je bil ples, večkrat tedensko pa tudi kinopredstave. Ob nedeljah smo hodili na izlete, od katerih mi je najbolj ostal v spominu izlet na Plitvice in v Jesenovac.

Življenje v brigadi neguje bratstvo in enotnost vseh narodov Jugoslavije, saj smo se zbrali brigadirji iz vseh republik. Prav vsem mladim priporočava, da se udeležijo delovnih brigad!

Brigadirski ZDRAVO
ZDRAVO-ZDRAVO-ZDRAVO
JOŽICA KAVŠEK
FRANCI KOŠAK

MALO ZA ŠALO, MALO ZA RES

„Bila sem pri zdravniku. Pravi, da bi morala za par tednov na morje, za tem pa še malo v planine. Kasneje bi bilo nujno obiskati tudi toplice, pa zdrav kmečki zrak bi potrebovala... Kam me boš torej najprej zapeljal dragi?“

„K drugemu zdravniku, draga.“

Novomeška brigada si je priborila vrsto priznanj.

prikaz tekstilnih strojev

V septembru bosta dva večja sejma tekstilne strojne opreme. Sejem ITMA - 79, ki bo tokrat v Hannoveru, ima 120.000 m² razstavnih prostorov, na katerih se bo predstavilo čez 1000 razstavljalcev. Organizatorji pričakujejo okoli 140.000 obiskovalcev, strokovnjakov iz vseh vej tekstilne industrije. ITMA postaja vse bolj informativna in primerjalna razstava in vse manj prodajni sejem. Vsakič prikaže splošne tendence razvoja tehnologije v najpomembnejših tekstilnih vejah. Smeri razvoja strojogradnje, ki jih obiskovalci pričakujejo, bi bile: preverjen proizvod - stroj, tehnološka linija, visoka produktivnost, nizki proizvodni stroški in velika možnost prilagajanja izdelkov zahtevam trga, ki se čisto menja.

Na letošnjem sejmu ITMA - 79 se pričakuje pomembnejše dosežke pri tehnologiji plemenitjenja s topili, v tisku pa so pomembne novosti na področju transfer tiska.

Drugi, za nas aktualnejši sejem, pa bo koncem septembra v Koelnu. Sejem IMB je specializiran sejem konfekcijske opre-

me, ki zajema vse od šivalnih in likalnih strojev, strojev za lepljenje ipd. pa do mnogih pripomočkov. V Koelnu sodelujejo vse vodilne svetovne firme, ki od sejma do sejma prikazujejo in demonstrirajo vedno nove dosežke na področju opreme za konfekcijo. Poleg demonstracij so organizirana tudi mnoga predavanja in izobraževalni tečaji.

Letošnjega IMB sejma v Koelnu se bodo udeležili tudi predstavniki naših TOZD. Za lažje in smoternejše odločanje v naših novih investicijah bodo informacije o smeri razvoja, organizaciji dela in o novostih v opremi nasploh, dragocen podatek.

IZDATKI ZA NESREČE PRI DELU

Organi socialne varnosti v raznih deželah izplačujejo vsako leto ogromne vsote odškodnin za nesreče in bolezni pri delu. V Franciji je bilo npr. v letu 1975 - 1.150.000 primerov nesreč pri delu, med njimi 120.000 primerov trajne invalidnosti, 30 milijonov delovnih dni je bilo izgubljenih zaradi občasnih poškodb, 4,7 milijonov frankov so izplačali za nadomestila. V Združenih državah Amerike so nadomestila za bolezni in nesreče pri delu v letih 1973/74 znašala 5 milijonov dolarjev. Če upoštevamo nadalje še, da so posredni stroški za nesreče pri delu, med katere štejemo izgubo dohodka, ose-

bena dohodka, škodo na strojih ali opremi, poprečno 4-krat višji od neposrednih stroškov (zdravstvena nega, socialne usluge), potem lahko presodimo, kakšno ogromno breme pomeni to za narodno gospodarstvo.

ZAKLJUČEVANJE

Že od začetka septembra, pa prav do konca meseca bo še trajal „žvžv“ v prodaji. To je čas zaključevanja, čas, ko se zvrsti pri referentih in trgovskih zastopnikih vrsta poslovnih sodelavcev - kupcev. V prvih štirinajstih dneh so nas obiskali „večji“ kupci, v drugi polovici meseca pa še ostali. Lahko rečemo, da prodaja dobro kaže, sicer pa ne zaključujemo samo v Novem mestu, pač pa 3 ekipe delajo tudi na terenu. Uslužbenici, ki delajo na tem področju, morajo v času zaključevanja žrtvovati veliko naporov in svojega prostega časa, saj se pogovori zavlečejo čisto v pozno popoldne.

Za večje skupine naših kupcev organiziramo tudi izlete na Sromlje. Po delu, hrupu in naglici se prileže domače vzdušje in sproščena beseda.

*Kar imenujemo cvet, bi
tudi z drugim imenom tako
dišalo.*

*Če ne vidiš in ne slišiš,
tudi govoril ne boš.
Kitajski pregovor!*